

Mürgised vaenlased meie ostukorvis

26. september 2006

Autor: Silvia Lotman

Pehmed ja armsad lastepidžaamad võivad tekitada maksa- ja neerukahjustusi.

Inimene on loonud nii palju uusi keemilisi ühendeid, et ei suuda neid enam täpselt kokku lugedagi. Et me puutume nendega kokku iga päev, tuleb mõned lihtsamad asjad endale siiski selgeks teha. Kui keskkonnaorganisatsiooni Greenpeace palgatud teadlased viisid läbi uuringu, kus külastati üle saja kodu ning tehti laborianalüüsid neist leitud tolmust, olid tulemused ehmataavad – tervisele ohtlikke keemilisi ühendeid leiti kõikjalt. Selliseid mürgkemikaale leitakse pidevalt ka emapiimast ja vastsündinute nabanööridest, mis näitab kui kontrollimatult tegelikult ained liiguvad. Üheks skandaalsemaks Greenpeace poolt uuritud tooteks on siiani osutunud Disney firma lastepidžaamad. Nendest leitud toksiline aine nonylphenol võib tekitada kahjustusi DNAs. Samuti leiti lasteriidetest aineid, mis võivad tekitada maksa- ja neerukahjustusi. Tõenäoliselt sattusid mürgkemikaalid toodetele pehme PVC materjalist trükitud multifilmi pildilt. Disney keskkonnakaitsjate esimestele süüdistustele, et firma mürgitab lapsi, ei reageerinud. Siiski hakati mõne aja pärast konkreetseid kontrollitud tooterühmi müügilt eemaldama, kuid ettevõtte pole siiani avalikustanud lastele mõeldud toodetesse minevate keemiliste ühendite nimekirja ega mõjusid.

Kaheaastase pojaga kodus oleva tartlanna Nele Nautsi sõnul on noortel emadel infot häbiväärselt vähe. “Vanasti oli vaid paar kodukeemia toodet ja kõik teadsid, et kummikindad peavad käes olema. Nüüd on tooteid väga palju ja et nende ohtlikkusest või ohutusest ei räägita, siis ma ei teagi, mida tegelikult oma koju toon.

Mürgid mänguasjades

Tänapäevane kosmeetika ja kodukeemia võivad sisaldada palju erinevaid ohtlikke aineid. Küünelakkide, parfüümide, puhastusvahendite ja õhuvärskendajate siltidelt tuleks otsida ja võimalusel vältida ftalaate. Pesupulbri, dušigeeli, seebi ja ihupiima sees leidub kunstlikke lõhnaaineid, mis märgitakse sildile tavaliselt sõnaga perfume. Need on tootjale odavad, kuid kuhjuvad tarbija kehas ning võivad kaasa tuua terviseriske. Kuigi nende toodete seas on palju brände, omavad neid enamasti suurfirmad nagu Procter&Gamble või Unilever. Enamik selle sektori suurtootjaid pole nõus avaldama informatsiooni toodetes olevate ainete kohta ning sõltumatut riskianalüüsi pole tarbijal võimalik leida. Seetõttu võiks eelistada väiksemate ja vastutustundlike firmade nagu Ecover ja Weleda tooteid.

Teine tundlik tootegrupp meie kodudes on pehmest PVCst valmistatud mänguasjad, mis sisaldavad plastiliseks tegevaid aineid – ftalaate. 1999. aastal keelati alla kolmeaastastele mõeldud närimisesemetest EL-is kuus kõige mürgisemat ftalaati. Siiski on hulk ftalaate, mis võivad kahjustada maksa või neere, ikka veel laste mänguasjades lubatud. Turuliidrid Mattel ja Hasbro ei ole survele vaatamata ohtlike kemikaalide teemaga tõsiselt tegelema hakanud. Samas on ka mänguasjamaailmas eesrindlikke firmasid. Näiteks Playmobil, kes lõpetas PVC ja selle lisandite kasutamise juba 20 aastat tagasi ja Lego, kes on enamiku PVCsid oma toodetest eemaldanud.